

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1254/2020
15.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ђорђе Илић, адвокат из ..., против туженог "Аутопревоз" а.д. Чачак, чији је пуномоћник Љубица Мићовић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 851/2019 од 04.12.2019. године, у седници одржаној 15.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог "Аутопревоз" а.д. Чачак, изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 851/2019 од 04.12.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку П1 241/15 од 13.04.2016. године, ставом првим изреке, утврђено је према туженом да је тужилац засновао радни однос код туженог на неодређено време, почев од 01.10.2013. године, па убудуће, што је тужени дужан да призна. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 106.500,00 динара, са законском затезном каматом, почев од првог дана по протеку рока за добровољно извршење обавезе па до исплате.

Пресудом Апелационог суда Крагујевцу Гж1 851/2019 од 04.12.2019. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Чачку П1 241/15 од 13.04.2016. године, у ставу првом изреке, тако да иста гласи: утврђује се према туженом да је тужилац АА из ..., засновао код туженог радни однос на неодређено време, почев од 08.10.2013. године па убудуће и обавезује тужени да то трпи, док је у преосталом делу захтев тужиоца којим је тражио да се према туженом утврди да је засновао радни однос на неодређено време, почев од 01.10.2013. године, одбијен као неоснован. Решење о парничним трошковима садржано у ставу другом изреке пресуде Основног суда у Чачку П1 241/15 од 13.04.2016. године, остаје неизмењено.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је доставио одговор на ревизију туженог.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11 ... 87/18), па је нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни повреда из става 1. тог члана Закона, пред другостепеним судом, која би могла да утиче на доношење законите и правилне одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле, дана 01.10.2012. године, уговор о обављању привремених и повремених послова продаје превозних аутобуских и месечних карата на билетарници Аутобуске станице у ... и вођења евиденције долазака и одлазака аутобуса на станицу у ..., на одређено време, за период од 01.10.2012. године до 30.11.2012. године. По истеку тог уговора, између парничних странака је закључено више уговора о раду на одређено време, почев од 01.12.2012. године до 30.09.2013. године, на основу којих је тужилац обављао, код туженог, послове ..., чији опис је идентичан у сваком од горе наведених уговора. После истека рока на који су уговори закључивани, тужени је тужиоцу, решењем, отказивао уговор о раду, а одмах потом, без прекида, сачињавао следећи уговор о раду са тужиоцем, на одређено време, тако да је последњи уговор о раду на одређено време закључен дана 30.08.2013. године за период од 01.09.2013. године до 30.09.2013. године. Тужени је тужиоца одјавио са обавезног социјалног осигурања подношењем пријаве дана 08.10.2013. године, због истека рока за који је радни однос заснован. Након 30.09.2013. године, тужилац је свакодневно, осим суботом и недељом, долазио на рад на Аутобуску станицу у ..., где је обављао послове ..., на исти начин како је то чинио почев од дана када је започео рад код туженог, па све до 17.10.2013. године. Тога дана тужилац је свом непосредном руководиоцу, ББ, предао кључеве аутобуске станице у ... и након тог дана није више радио. Пазар од продатих карата које је задужио у периоду од 28.08.2013. године до 28.10.2013. године, предао је туженом дана 04.10.2013. године, 08.10.2013. године и 17.10.2013. године, тако што је у октобру месецу продато укупно 245 карата. ББ, који је водио карнете о присуству тужиоца на раду, планирао га је за рад у октобру месецу 2013. године. Међутим, тужилац је позван средином октобра 2013. године у просторије туженог у Чачку да преузме решења која му до тада нису уручена, јер их директор туженог није потписао. Дана 23.10.2013. године, туженом је уручено решење о коришћењу годишњег одмора за 2013. годину у трајању од 16 радних дана за период од 03.10.2013. године до 24.10.2013. године, а тужилац је одбио да прими решење о отказу уговора о раду, са датумом од 30.09.2013. године, којим му је уговор о раду отказан због истека рока на који је заснован радни однос.

Код утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је утврдио да је тужилац код туженог, засновао радни однос код туженог на неодређено време, почев од 01.10.2013. године, па убудуће, у смислу одредбе члана 37. став 4. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/05...32/13), пошто је он, у октобру 2013. године, по истеку уговора о раду на одређено време, наставио да ради пет и више радних дана на аутобуској станици у ..., на пословима ..., са знањем туженог. Решење о отказу уговора о раду тужиоцу није достављено на начин прописан одредбом члана 185. истог Закона. По

мишљењу првостепеног суда, сачињавајући ретроактивно решење о отказу уговора о раду за септембар 2013. године, а потом и решења о годишњем одмору за октобар 2013. године и уручењем тужиоцу тог решења дана 23.10.2013. године, тужени је, као послодавац, учинио злоупотребу права, јер је решење о отказу уговора о раду покушао да уручи тужиоцу 23 дана након истека уговора о раду из септембра 2013. године, док је решење о годишњем одмору донето противно одредби члана 75. став 2. Закона о раду, имајући у виду да је годишњи одмор тужиоцу одређен за период од 03.10.2013. године до 24.10.2013. године, а да му је решење о годишњем одмору уручено тек 23.10.2013. године, дакле по протеклу периода одређеног за годишњи одмор.

Другостепени суд је преиначио пресуду Основног суда, тако што је утврдио према туженом да је тужилац код туженог засновао радни однос на неодређено време почев од 08.10.2013. године па убудуће и обавезао туженог да то трпи, док је у преосталом делу захтев тужиоца којим је тражио да се према туженом утврди да је засновао радни однос на неодређено време почев од 01.10.2013. године, одбио као неоснован. По мишљењу другостепеног суда, код утврђеног чињеничног стања, правилно је првостепени суд закључио да су испуњени услови прописани одредбом члана 37. став 4. Закона о раду, да радни однос тужиоца заснован на одређено време постане радни однос на неодређено време, међутим, не од 01.10.2013. године, већ од 08.10.2013. године, односно након протекла рока од пет радних дана по истеку рока за који је заснован радни однос. Тужилац није побијао решења о престанку радног односа којим је тужиоцу отказан последњи закључен уговор о раду на одређено време и чији је пријем тужилац одбио дана 23.10.2013. године, међутим, та чињеница, по мишљењу другостепеног суда, није од утицаја на другачију одлуку о тужбеном захтеву, имајући у виду да је тужиоцу, сходно одредби члана 175. тачка 1. Закона о раду, радни однос на одређено време заснован уговором о раду од 30.08.2013. године, престао по сили закона, истеком рока на који је заснован, дана 30.09.2013. године, а не доношењем решења о отказу тог уговора. Настављајући рад код туженог, најмање пет радних дана по истеку времена за који је закључен уговор о раду на одређено време, тужилац је, такође по сили закона, засновао радни однос на неодређено време, сходно одредби члана 37. став 4. Закона о раду, који је императивне природе и чија примена се није могла искључити постављањем услова за преображај, мимо оних који су њиме прописани. При одлучивању, другостепени суд је имао у виду да је тужилац одбио пријем решења о отказу уговора о раду, након чега тужени, као послодавац, није поступио на начин прописан одредбом члана 185. став 3. и 4. Закона о раду, због чега се има сматрати да то решење није достављено тужиоцу, који је при том, захтев за преображај радног односа у овој парници поставио и пре него што је тужени покушао да му решење достави. Код утврђене чињенице да је решење о коришћењу годишњег одмора за 2013.годину тужиоцу достављено дана 23.10.2013. године, по мишљењу другостепеног суда, то решење није од утицаја, имајући у виду да тужилац, након истека последњег закљученог уговора о раду, годишњи одмор није ни користио већ је наставио да ради код туженог.

По оцени Врховног касационог суда, одлука другостепеног суда је правилна.

Одредбом члана 37. став 1. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/05...32/13), прописано је да се радни однос заснива на време чије је трајање унапред одређено када су у питању: сезонски послови, рад на одређеном пројекту, повећање

обима посла који траје одређено време и слично, за време трајања тих потреба, с тим што тако заснован радни однос непрекидно или са прекидима не може трајати дуже од 12 месеци. Радни однос заснован на одређено време постаје радни однос на неодређено време ако запослени настави да ради најмање пет радних дана по истеку рока за који је заснован радни однос (став 4.)

Распоред коришћења годишњег одмора прописан је у одредби члана 75. истог Закона, тако што се, сходно ставу 2. те одредбе закона, решење о коришћењу годишњег одмора запосленом доставља најкасније 15 дана пре датума одређеног за почетак коришћења годишњег одмора. У смислу става 3. одредбе члана 75. Закона о раду, ако послодавац не достави запосленом решење, сматра се да је запосленом ускратио право на годишњи одмор.

Достављање акта о отказу уговора о раду, прописано је у одредби члана 185. Закона о раду, тако што се уговор о раду отказује решењем, у писаном облику и обавезно садржи образложење и поуку о правном леку (став 1.), решење мора да се достави запосленом лично у просторијама послодавца, односно на адресу пребивалишта или боравишта запосленог (став 2.), ако послодавац запосленом није могао да достави решење у смислу става 2. тог члана, дужан је да о томе сачини писмену белешку (став 3.), у случају из става 3. овог члана, решење се објављује на огласној табли послодавца и по истеку 8 дана од дана објављивања сматра се достављеним (став 4.).

Престанак радног односа прописан је у одредби члана 175. Закона о раду, тако што радни однос престаје, између осталог, под тачком 1. тог члана закона, истеком рока за који је заснован.

У конкретном случају, тужиоцу је радни однос код туженог престао истеком рока на који је заснован, односно 30.09.2013. године, а на основу уговора о раду бр. 3/781 од 30.08.2013. године, којим је тужиоцу радни однос заснован на одређено време од 01.09.2013. године до 30.09.2013. године, на пословима радног места Међутим, пошто је тужилац наставио да ради код туженог, више од пет радних дана по истеку рока за који је заснован радни однос, тако што је послове ... код туженог обављао до 17.10.2013. године, следи да је радни однос тужиоца заснован на одређено време, постао радни однос на неодређено време, у смислу одредбе члана 37. став 4. Закона о раду. Решење о коришћењу годишњег одмора за 2013. годину у трајању од 16 радних дана за период од 03.10.2013. године до 24.10.2013. године, тужиоцу је достављено противно обавези послодавца прописаној у одредби члана 75. став 2. Закона о раду, тек 23.10.2013. године, у ситуацији када је тужилац непрекидно радио до 17.10.2013. године, па због тога садржај тог решења није од значаја за оцену испуњености услова за преображај радног односа, у смислу одредбе члана 37. став 4. Закона о раду.

Неосновани су наводи ревизије туженог да је тужилац на радном месту ... на аутобуској станици у ... радио у периоду од 01.12.2012. године до 30.09.2013. године, односно да није радио непрекидно 12 већ 10 месеци. Супротно томе, тужилац је први пут радни однос код туженог засновао дана 01.10.2012. године на основу уговора о обављању привременим и повремених послова продаје превоза аутобуских и месечних карти у његовим пословним просторијама – на билетарници аутобуске станице у ..., као

и да води евиденцију долазака и одлазака аутобуса на станици у ..., на одређено време, почев од 01.10.2012. године до 30.11.2012. године. Тај период се рачуна у време потребно за преображај радног односа, имајући у виду да је одредбом члана 37. став 1. Закона о раду, прописано да радни однос заснован на време чије је трајање унапред одређено када су у питању: сезонски послови, рад на одређеном пројекту, повећање обима посла који траје одређено време и слично, за време трајања тих потреба, непрекидно или са прекидима не може трајати дуже од 12 месеци. Правну природу уговора не одређује његов назив већ суштина правног односа који је њиме заснован. У конкретном случају, тужилац је код туженог обављао, по свим закљученим уговорима, послове ... на аутобуској станици у ..., што значи да се не ради о ороченом, већ о континуираном послу, који нема сезонски карактер, што је овде случај. Свакако је, међутим, до преображаја радног односа дошло протеком пет радних дана по истеку рока на који је закључен последњи уговор, сходно одредби члана 37. став 4. Закона о раду.

Неосновани су наводи ревизије ревидента да тужилац није доказао да је у октобру 2013. године радио најмање пет радних дана по истеку рока за који је засновао радни однос по последњем уговору о раду. Супротно томе, у поступку је утврђено да је тужилац код туженог непрекидно радио до 17.10.2013. године, дакле у периоду који је дужи од пет радних дана по истеку рока за који је заснован радни однос.

Ревидент у ревизији такође указује да тужилац није тражио судску заштиту против решења од 30.09.2013. године о престанку радног односа на одређено време по уговору о раду бр. 3/781 од 30.08.2013. године. Међутим, у поступку је утврђено да то решење тужиоцу није достављено на начин прописан одредбом члана 185. Закона о раду, при чему је тужилац тужбу суду ради утврђења преображаја радног односа поднео дана 18.10.2013. године, у време када није имао сазнање да је то решење донето. До преображаја радног односа долази онда кад се испуни услов прописан одредбом члана 37. став 4. Закона о раду, у ситуацији када је радни однос престао истеком рока за који је заснован, сходно одредби члана 175. тачка 1. истог закона, што је овде случај. Решење о отказу уговора о раду од 30.09.2013. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду бр. .../... од 30.08.2013. године због истека рока на који је засновао радни однос је декларативно и није од утицаја на преображај радног односа пошто се услови за преображај радног односа стичу након истека рока за који је заснован радни однос. Због тога се неосновано ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци ове пресуде донео у смислу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић